

Naturvernforbundet

Norsk Botanisk Forening

21.05.2026

Klima- og miljødepartementet

Einar Gerhardsens plass 1

0179 Oslo

Referanseperson: Einar Wilhelmsen

Endringer i forskrift om fremmede organismer må vedtas

I februar la Miljødirektoratet frem sitt forslag til utvidelse av forbudslisten (vedlegg I) under forskriften om fremmede organismer. Den er basert på solide vurderinger og data fra Artsdatabanken. Med dette brevet ønsker vi å understreke at det er avgjørende for naturmangfoldet at forbudslista nå vedtas i sin helhet og ikke vannes ut, slik at videre spredning og etablering av fremmede skadelige arter kan begrenses. Sabima, Naturvernforbundet, WWF, Natur og Ungdom, Spire, Norsk Botanisk Forening, VXTR, NATURECO og Restaureringsøkologene ber om at Miljødirektoratets forslag til ny forskrift for fremmede organismer vedtas i sin helhet snarest mulig.

Fremmede skadelige arter er [én av de fem største truslene mot naturmangfoldet](#). De kan fortrenge stedegne arter, krysse seg med stedegne arter, endre naturtyper, svekke økosystemprosesser, spre sykdommer eller være sykdommer i seg selv.

I 2023 slo [FNs naturpanel](#) fast at spredningen av fremmede skadelige arter aldri har vært større enn nå. I tillegg er de samfunnsøkonomiske kostnadene tilknyttet fremmede arter anslått å være opptil [27 milliarder kroner årlig](#) i Norge.

Gjennom Naturavtalen, særlig mål 6, og de tilhørende punktene i Naturmeldingen, er Norge forpliktet til å forebygge og begrense etablering og spredning av fremmede skadelige arter. Den utvidede forbudslista er et helt avgjørende grep for å etterleve disse forpliktelsene og kommer ikke ett minutt for tidlig.

Det finnes gode, naturvennlige alternativer

Vi anerkjenner at en utvidet forbudsliste vil kreve omstilling i enkelte bransjer, men ønsker å understreke hvorfor denne omstillingen både er gjennomførbar og høyst nødvendig.

Enkelte aktører fra grøntanleggsbransjen hevder at noen arter på den foreslåtte forbudslista er nødvendige for å etablere gode grøntanlegg. Heldigvis stemmer ikke dette, og det finnes en rekke gode eksempler der utelukkende stedegne planter har blitt brukt i grøntanlegg, for eksempel på [Klosterenga](#) og [Vega Scene](#) i Oslo og [Sjøkanten park](#) i Stavanger. Her skapes vakre og funksjonelle grøntområder, samtidig som naturmangfoldet styrkes ved å legge til rette for pollinatorer og andre insekter som er avhengige av stedegne planter.

Vi mener det bør stilles strengere krav til bruk av stedegne planter som standardmetode, fremfor bruk av fremmede arter med høy risiko. Likevel vil det med denne forbudslista være svært mange fremmede arter det fremdeles er lov å benytte seg av, hvilket betyr at valgmulighetene for bransjen fortsatt er mange. Miljødirektoratet har valgt å ikke inkludere planter som er av stor kommersiell interesse og/eller ikke kan erstattes av en annen plante med lignende egenskaper.

Aktsomhetsplikten er ikke tilstrekkelig for å hindre spredning av fremmede skadelige arter

Det hevdes også av aktører i grøntanleggsbransjen at aktsomhetsplikten og det tilhørende kravet om risikoanalyse er tilstrekkelig for å hindre spredning av fremmede skadelige organismer. I praksis krever gode risikovurderinger både mye biologisk kompetanse, tid og andre ressurser. Dessuten er det lite kontroll, og så vidt vi kjenner til, ingen håndheving av aktsomhetsplikten i forskriften. Uten slike kontrollmekanismer er det vanskelig å sikre at solid kunnskap og gode risikovurderinger ligger til grunn for valg av utsetting av planter.

Samtidig mangler vi ofte tilstrekkelig kunnskap til å kunne forutsi risikoen knyttet til fremmede arter i bestemte områder, ikke minst fordi klimaendringene endrer artenes spredningspotensial og økologiske effekt. I tråd med føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven §9 er det derfor viktig at vi forbyr de artene som kan komme til å utgjøre alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Forbudslista er et viktig hjelpemiddel for forbrukere

I tillegg er forbudslista et viktig virkemiddel, ikke bare for næringslivet og forvaltninga, men også for private forbrukere. En undersøkelse fra IPSOS viser at [70% av nordmenn er villige til å endre hvilke planter de kjøper for å bidra til å bekjempe problemet med fremmede skadelige arter](#). I dag er det krevende for forbrukere å orientere seg om hvilke hageplanter som utgjør en risiko for naturen. Dersom lista vedtas i sin helhet, blir det enklere for folk å ta miljøvennlige valg når de kjøper hageplanter.

Flere arter bør inkluderes i forskriften

Artene som står oppført i forslaget fra Miljødirektoratet utgjør alle en direkte eller potensiell trussel for norsk naturmangfold. Derfor er det både viktig og på tide at de forbys. Samtidig burde den vært ytterligere styrket ved å inkludere flere fremmede skadelige arter,

for eksempel vanlig syrin (*Syringa vulgaris*) og parkrhododendron (*Rhododendron catawbiense*). Miljødirektoratet forespeiler at utbredelsesarealet til syringen vil tredobles innen 2050 i områdene der den allerede er til stede. Dette er uten at effekten av klimaendringer er tatt med i beregningen. Med et forbud mot vanlig syrin ville det fremdeles vært syv andre syrinarter det ville vært lov å importere, selge og sette ut.

Mange av artene som er foreslått er allerede etablerte i norsk natur. Vi mener at flere dørstokkarter også bør inn på forbudslista i tråd med kunnskapen om at de mest effektive tiltakene settes inn på et tidlig stadium, før de fremmede artene rekker å spre og etablere seg i norsk natur.

Vi stiller oss kritiske til at det gjøres unntak for bruk av fremmede treslag til skogbruksformål og at bruk til leplanting er søknadspliktig. Vi mener det heller bør innføres et totalforbud mot bruk av fremmede treslag. Hovedformålet med leplantinger er å skjerme mot vind, og det betyr at trærne vil plantes på vindutsatte steder. For fremmede skadelige arter som har lette frø med omfattende vindspredning, som sitkagran og lutzgran, vil dette bety at man åpner opp for økt spredning til og belastning på norsk natur.

Avslutning

I sum er det avgjørende for naturmangfoldet at de foreslåtte endringene i forskriften om fremmede organismer nå vedtas i sin helhet. Fremmede skadelige arter er en av de fem største truslene mot naturmangfoldet og Norge er forpliktet gjennom Naturavtalen mål 6 til å iverksette effektive tiltak for å hindre videre spredning og etablering. Forslaget fra Miljødirektoratet bygger på solide økologiske vurderinger og det er også tatt hensyn til andre samfunnsinteresser i vurderingen. Om forbudslista vedtas vil det fremdeles være svært mange alternative arter private forbrukere og næringa kan benytte seg av og det vil være lettere å tilrettelegge for stedegent naturmangfold. Det er både nødvendig og realistisk at forskriften om fremmede organismer vedtas.

Vennlig hilsen,

Einar Wilhelmsen, generalsekretær i Sabima

Rebecca Biong, fagrådgiver for naturmangfold i Naturvernforbundet

Karoline Andaur, generalsekretær i WWF

Kornelia Elise Kristensen, fagansvarlig for natur i Natur og Ungdom

Thea Birgitte Erfjord, leder i Spire

Helene Sandsten, daglig leder i Norsk Botanisk Forening

Kristoffer Olsen, leder i Restaureringsøkologene

Bengt Tovslid, markedsansvarlig i VXTR

Anne Elisabeth Carlsen, daglig leder i NATURECO AS